

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet”

(2013/C 17/05)

ALUEIDEN KOMITEA

- on sitä mieltä, että paikalliskehitykseen suunnattavaa EU:n rahoitustukea on lisättävä seuraavalla ohjelmakaudella 2014–2020, jotta kansalaiset ottaisivat Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet omakseen ja jotta edistettäisiin ja tuettaisiin talouden ja työllisyyden elpymistä.
- katsoo, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat yksi vuosiksi 2014–2020 ehdotetun lainsäädäntöpaketin innovatiivisimmista näkökohdista ja että niiden hyödyntämiseen tulisi voimakkaasti kannustaa.
- toteaa, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen ainoa säännös, jossa nimenomaan pyritään todellisiin yhteisvaikutuksiin täytäntöönpanotasolla Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston, Euroopan meri- ja kalatalousrahaston, rakennerahastojen ja koheesiorahaston yhteistä käyttöä silmällä pitäen. Siksi paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet voivat toimia paikallisille edunsaajille keskitettynä kanavana ja mahdollistavat rahastojen yhdenmisen ja yksinkertaistetun käytön ruohonjuuritasolla.
- katsoo, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat ratkaiseva väline kaupunki- ja maaseutualueiden sopusointuista kehittymistä ajatellen, sillä ne vahvistavat valmiuksia kehittää siteitä ympäröiviin taajamien lähialueisiin ja maaseutualueisiin.
- kehottaa komissiota hyödyntämään tilintarkastustuomioistuimen huomioita sekä muita raportteja ja arvioita, jotta varmistetaan, että Leader- ja Urbact-hankkeista saadut kokemukset todella johtavat huomattavasti entistä toimivampaan, avoimempaan ja vastuullisempaan paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden malliin.
- kehottaa komissiota laatimaan mahdollisimman pian viitteelliset ja yksinkertaistetut yhteiset suuntaviivat paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden toteuttamiseksi keskeisillä aloilla.

Esittelijä

Graham GARVIE (UK, ALDE), Scottish Bordersin piirihallintoalueen valtuuston jäsen

Viiteasiakirja**I. POLIITTISET SUOSITUKSET**

ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti seuraavaa ohjelmakautta koskeviin komission ehdotuksiin, joissa paikallistason kehitykseen kohdistetaan uudelleen erityistä huomiota EU:n alue-, maaseutu- ja meripolitiikoissa.

2. katsoo, että paikalliskehitys kuuluu osana alueiden kehittämistä koskevaan EU:n laajempaan toimintamalliin.

3. katsoo, että paikalliskehitys on parhaiten määriteltävissä kokonaisvaltaiseksi käsitteeksi, jossa keskitytään kaikentyyppisten alueiden, niin kaupunki-, maaseutu- ja yhdenneittyjen kaupunki- ja maaseutualueiden kuin toiminnallisten alueiden, haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

4. on sitä mieltä, että paikalliskehitykseen suunnattavaa EU:n rahoitustukea on lisättävä seuraavalla ohjelmakaudella 2014–2020, ei pelkästään siksi, että kansalaiset ottaisivat Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet omakseen ja että edistettäisiin niiden toteutumista, vaan myös siksi, että edistettäisiin ja tuettaisiin talouden ja työllisyyden elpymistä talous- ja rahoituskriisin erityisesti koettelemilla alueilla.

5. toteaa, että paikalliskehitystä koskevaa toimintamallia voidaan toteuttaa käyttämällä erilaisia välineitä ja että yhtenä keskeisistä komission esittämistä vaihtoehdoista on paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskeva uusi väline. Paikalliskehityksen käsitteellä on kuitenkin laajempi merkitys, ja sen yhteydessä on otettava huomioon EU:n kunkin jäsenvaltion institutionaalinen rakenne ja käytännöt.

6. on erittäin tyytyväinen siihen, että yhteisiä säännöksiä koskevassa asetusehdotuksessa omistetaan kokonainen luku nimenomaisesti paikallisyhteisöjen omille kehittämishankkeille.

7. toteaa, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen ainoa säännös, jossa nimenomaan pyritään todellisiin yhteisvaikutuksiin täytäntöönpanotasolla Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto), Euroopan meri- ja kalatalousrahaston, rakennerahastojen (Euroopan aluekehitysrahasto [EAKR]),

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja koheesiorahaston yhteistä käyttöä silmällä pitäen. Niillä on näin ollen merkittävä rooli koheesiopolitiikan uskottavuuden lisäämisessä osoittaessaan, että EU:n eri rahastoja voidaan todella käyttää yhdessä yhdenneityllä ja tehokkaalla tavalla.

8. katsoo, että tätä välinettä voidaan käyttää yhtä aikaa Euroopan unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi ja yhteisen strategiakehyksen 11 temaattisen tavoitteen – ja siten viime kädessä Eurooppa 2020 -strategian – toteuttamiseksi paikallistasolla. Komitea korostaa kuitenkin, että paikalliskehitysstrategian laatimiseen varattua aikaa tulee pidentää.

9. katsoo, että näinä vaikeina kriisi- ja talouden laskusuhdanteen aikoina keinotekoisien esteiden poistaminen EU:n eri rahastojen väliltä on yhä toivottavampaa, jotta rahastoja voidaan käyttää paikallisesti sekä kaupunki- että maaseutualueilla ottaen nykyistä paremmin huomioon kunkin alueen erityistarpeet ja keskittyen niihin.

10. korostaa, että valmiuksien kehittäminen on keskeinen osa paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita ja että on asetettava riittävät resurssit käyttöön, jotta paikalliset osapuolet kykenevät valmistelemaan paikallisen strategiansa ja panemaan sen täytäntöön.

11. on erityisen tyytyväinen siihen, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaan paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden käsittämät alueet voivat hyötyä korkeammasta osarahoitusosuudesta (toisin sanoen EU:n osarahoitus kasvaa kymmenellä prosentilla EAKR:n ja ESR:n osalta, mikäli toimintatulo kokonaisuudessaan toteutetaan paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden), ja katsoo, että samoja tai samanlaisia kannustimia tulisi soveltaa kaikkiin rahastoihin, etenkin myös Euroopan meri- ja kalatalousrahastoon.

12. painottaa, että paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden keskeisenä lisäarvona on paikallisyhteisön sekä yksityisten ja vapaaehtoisten tahojen ottaminen mukaan toimintaan niin, että perustetaan paikallisia toimintaryhmiä, jotka laativat yhdenneityjä paikallisia kehitysstrategioita.

13. katsoo, että tämä alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa eroaa merkittävästi EU:n rahastojen käyttöön sovellettavasta ylhäältä alaspäin suuntautuvasta lähestymistavasta, jolla olisi muutoin hallitseva asema. Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovatkin paras käytännön esimerkki siitä, mitä toisijaisuusperiaate merkitsee paikallistasolla, ja niiden avulla lisätään suuren yleisön sitoutumista ja tietoisuutta, kun kyse on EU:n tukemista toimista ruohonjuuritasolla.

Keskeiset tavoitteet

Eurooppa 2020 -strategia ja yhteinen strategiakehys

14. muistuttaa, että jäsenvaltiot ja alueet ovat täysin vapaita päättämään EAKR:ään ja ESR:ään liittyvien paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden aloittamisesta kumppanuussopimuksissaan ja toimenpideohjelmissaan.

15. katsoo, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat kaupunkeja koskevan toimintaohjelman, yhdenmukaisen alueellisten investointien ja yhteisten toimintasuunnitelmien ohella yksi vuosiksi 2014–2020 ehdotetun lainsäädäntöpaketin innovatiivisimmista näkökohdista ja että niiden hyödyntämiseen tulisi voimakkaasti kannustaa.

16. katsoo, että paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista voi tulla ratkaiseva väline yhteisessä strategiakehyksessä asetettujen tavoitteiden ja alueellisen agenda 2020:n toteuttamiseksi paikallistasolla, koska ne mahdollistavat Eurooppa 2020 -strategian toteuttamiseen tähtäävien politiikkojen yhteisen ohjelmasuunnittelun.

17. katsoo, että paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita tulisi kehittää ottamalla huomioon paikallistason kehitykseen tähtäävistä aiemmista alakohtaisista välineistä saadut kokemukset. Näistä välineistä mainittakoon erityisesti Leader maaseudun kehittämisessä ja Euroopan kalatalousrahaston toimintalinjan 4 aloitteet sekä kaupunkialueiden kehittämisverkkoja koskeva ohjelma (Urbact), kestävä kehitys ongelmallisilla kaupunkialueilla koskeva aiempi Urban-aloite sekä entinen syrjäytymistä, syrjintää ja eriarvoisuutta koskeva Equal-aloite.

18. on huolestunut siitä, että valmisteltaessa yhteistä strategiakehystä painotetaan liiaksi strategiakehitystä ja valmiuksien parantamista paikallisyhteisön omia kehityshankkeita koskevissa toimissa. Vaikka prosessia tulee pitää välttämättömänä, paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden päätavoitteena on aikaansaada konkreettisia ja merkittäviä tuloksia investoinnein, joilla voidaan parantaa hyvinvointia paikallisyhteisössä.

19. epäilee, onko tarkoituksenmukaista, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet mainitaan ainoastaan yhteisen strategiakehyksen temaattisessa tavoitteessa 9, joka koskee sosiaalista osallisuutta. Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat paikallisyhteisöön keskittyvä monikäyttöinen väline, joka on monimuotoisuudeltaan ja haasteiltaan paljon sosiaalista osallisuutta kattavampi. Ne voivat käytännössä edistää merkittävästi

sellaisen vakavan maantieteellisen ja demografisen epätasapainotilanteen korjaamista, joka haittaa tiettyjen alueiden taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä.

20. kehottaa siksi muuttamaan yhteistä strategiakehystä niin, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet mainitaan yhteisen strategiakehyksen kaikissa 11 temaattisessa tavoitteessa ja että niitä voidaan käyttää paikallisten olosuhteiden mukaan eikä ainoastaan toimintaan sosiaalisen osallisuuden alalla.

21. painottaa, että paikallisten toimintaryhmien on paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden puitteissa voitava hyötyä 10 prosentilla korotetusta osarahoitusosuudesta riippumatta siitä, mitä yhteisen strategiakehyksen temaattisia tavoitteita ne ajavat. On ratkaisevan tärkeää, että kymmenen prosentin bonus tulee myöntää myös, kun sosiaalista osallisuutta varten korva-merkittyjä varoja, joista säädetään yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa, ei osoiteta yksinomaan paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin.

Erityinen lisäarvo

22. katsoo, että lisäarvoa tuottavia paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden osatekijöitä ovat paikallisväestön ja alueen kaikkien julkisten ja yksityisten toimijoiden osallistuminen, konsultointi ja yhteistyö, alueen erityistarpeiden ottaminen huomioon paikallisessa kehittämisstrategiassa, voimakas vaikutus monitasoiseen ja poikkialaiseen yhteistyöhön, luotettavan paikallisen osaamisen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen, alueiden seutukohtainen innovaatiokapasiteetti sekä yhdenmukainen toimintatapa, paikallisesti määritellyt toimet ja tulokset sekä joustava ja strateginen lähestymistapa.

23. katsoo, että paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin liittyvä paikallisen kehittämisen lähestymistapa myös vastaa tarpeeseen entistä tulossuuntautuneemmasta koheesiopolitiikasta, koska siinä vastataan haasteisiin asianmukaisella alueellisella tasolla, ja että se parantaa yhteisöjen ja paikallishallinnon mahdollisuuksia toimia aktiivisessa roolissa toteutettaessa EU:n poliittisia tavoitteita ja erityisesti Eurooppa 2020 -strategiaa.

24. toteaa, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet voivat toimia paikallisille edunsaajille keskitettynä kanavana, joka mahdollistaisi yhteisen strategiakehyksen kattamien rahastojen yhdenmukaisen ja yksinkertaistetun käytön ruohonjuuritasolla. Tämä voisi mahdollisesti olla valtava askel eteenpäin varmistettaessa, että kunnilla olisi mahdollisuus yhdistää yhdenmukaisia hankkeita, joihin voidaan myöntää osarahoitusta EU:n eri rahastoista.

25. toteaa, että yhdenmukaisen luonteensa ja yhteisön osallistamisen johdosta paikallisyhteisöjen omilla kehittämishankkeilla kyetään tukemaan toiminnan monipuolistamista ja taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja innovointia rakenteellisesti paremmin kuin ylhäältä alaspäin suuntautuvilla vakimuotoisilla hakumenetelyillä.

26. katsoo, että näin helpotettaisiin sellaisten innovatiivisten hankkeiden täytäntöönpanoa, jotka eivät muutoin sisältyisi toimenpideohjelmiin. Paikalliskehityksen kumppanuuksien tärkein lisäarvo on paikallisten toimintaryhmien moninaisen asiantuntijuuden hyödyntämisessä, sillä tehdessään yhteistyötä edunsaajien kanssa kehittääkseen näiden alkuperäisiä rahoitushakemuksia ne parantavat niiden laatua ja mahdollistavat niiden tehokkaamman mukauttamisen paikallisiin yksityiskohtaisiin tarpeisiin.

27. kehottaa jäsenvaltioita ja alueita arvioimaan huolellisesti, voitaisiinko EU:n niille myöntämää rahoitusta hyödyntää paremmin, jos niiden kumppanuussopimukseen tai toimenpideohjelmaan sisällytettäisiin ylhäältä alaspäin suuntautuvien pääohjelmien sijasta paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskeva erityinen toimintalohko.

Kattavuus

28. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että saavutetaan riittävä kriittinen massa sekä paikallisten toimintaryhmien koon osalta että siltä osin kuin kyse on keskimäärin myönnettävistä varoista, joista paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista vastaavat paikalliset toimintaryhmät voivat odottaa olevansa vastuussa. Leader-hankkeesta ja Euroopan kalatalousrahaston neljännessä toimintalinjasta tähän mennessä saatujen kokemusten perusteella paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista vastaavat yksittäiset paikalliset toimintaryhmät voisivat kattaa väkimäärältään kaiken kaikkiaan 5 000–150 000 ihmisen alueen ja yhdenneittä paikallista strategiaa varten voitaisiin myöntää EU:n rahoitusta keskimäärin kahdesta kymmeneen miljoonaa euroa seitsenvuotiskaudella.

29. katsoo kuitenkin, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet voivat eräissä tapauksissa synnyttää suuremman kriittisen massan kuin mitä kohdassa 28 esitetään ja että suurkaupunkialueiden sekä saarten ja syrjäisten alueiden kaltaisten maantieteellisten alueiden osalta on sallittava perusteltuja poikkeuksia, kunhan yhteisölähtöisyyden elementti säilytetään.

Yhdennetty alueellinen kehitys

30. muistuttaa, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet, jotka ovat valinnainen väline paikallisen kehityksen aikaansaamiseksi yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa tarkoitettujen rahastojen avulla, ovat yhteydessä muihin välineisiin, kuten yhdennettyihin alueellisiin investointeihin, ja auttavat toteuttamaan laajamittaisempaa kehittämisstrategiaa, jonka kautta eri alojen politiikkaa voidaan harjoittaa paikallistasolla.

31. kannattaa sitä, että eurooppalaisissa ja kansallisissa täytäntöönpanosäännöissä mainitaan selkeästi, että yhdennetyt alueelliset investoinnit ja paikalliset toimintaryhmät voitaisiin yhdistää paikallisten tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisen strategian avulla, kun sitä pidetään tarkoituksenmukaisena vaihtoehtona. Täytäntöönpanosäännöissä tulisi ennen kaikkea mahdollistaa se ja helpottaa sitä, että yhdelle tai useammalle paikalliselle toimintaryhmälle annetaan tehtäväksi toteuttaa – pienemmässä

mittakaavassa – osa toimista, jotka on tarkoitus toteuttaa yhdennetyn alueellisen investoinnin puitteissa laajemmalla maantieteellisellä tasolla.

32. katsoo, että kyseissä tapauksissa olisi täysin johdonmukaista, että myös yhdennetyt alueelliset investoinnit hyötyisivät paikallisyhteisöiden omille kehittämishankkeille suunnitellusta kymmenen prosentin korotuksesta.

33. muistuttaa kuitenkin, että paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden lisäarvo liittyy juuri entistä laajemman paikallisyhteisön osallistumiseen sekä Leader-hankkeen ja Euroopan kalatalousrahaston neljännessä toimintalinjan kaltaisten jo olemassa olevien välineiden ja rakennerahastojen väliseen nimenomaiseen yhteeseen.

Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet kaupunki- ja maaseutualueilla

34. katsoo, että paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden yhteisönäkökohta on erityisen soveltuva sellaisten maantieteellisesti keskittyneiden ongelmien käsittelemiseen, jotka edellyttävät koko yhteisöltä vastausta.

35. panee tyytyväisenä merkille, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet voivat myös olla yksi useista mahdollisista käytettävissä olevista välineistä sellaisten osallistavien kaupunkialueiden luomiseksi, missä julkiset palvelut ovat kaikkien saatavilla. Näin estetään gettoutumista, reagoidaan köyhyyteen ja edistetään sosiaalisia yhteyksiä eri yhteisöissä sekä politiikkoja, joilla kannustetaan aktiiviseen ikääntymiseen, sosiaaliseen innovointiin sekä sukupolvien ja kulttuurien väliseen keskinäiseen tukeen.

36. katsoo, että vaikka käsillä olevan lausunnon tavoitteena on tarkastella paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden käyttöä muilla kuin sellaisilla aloilla, missä Leader-ohjelman hyödyntäminen maaseutualueilla on jo vakiintunutta, paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat luonnollinen jatko Leader-ohjelmalle vuoden 2014 jälkeen, ja ne voivat myös olla yksi useista mahdollisista käytettävissä olevista välineistä, joilla vastataan maaseutualueiden kohtaamiin saavutettavuuteen, talouden kehittämiseen ja monipuolistamiseen ja asukkaille välttämättömien palvelujen säilyttämiseen liittyviin haasteisiin ja tuetaan politiikkaa, jolla edistetään aktiiviseen ikääntymistä, sosiaalista innovointia sekä sukupolvien ja kulttuurien välistä keskinäistä tukea.

37. katsoo, että suurkaupunkialueilla voi olla useita paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista vastaavia paikallisia toimintaryhmiä kaupunginosa- tai yhteisötasolla, jotta mahdollistetaan alhaalta ylöspäin etenevät ratkaisut paikkalähtöisiin ongelmiin, kuten monenlaisen puutteeseen, ympäristön pilaantumiseen tai tiettyjen samanlaisista haitallisista seikoista kärsivien ryhmien työllistettävyyteen. Paikallisten toimintaryhmien kesken tulisi saavuttaa tietty koordinoinnin taso, kun samalla maantieteellisellä alueella toimii useampi kuin yksi ryhmä.

Yhdennetyt kaupunki- ja maaseutualueet (kaupunkien ja maaseudun väliset yhteydet)

38. katsoo, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat ratkaiseva väline kaupunki- ja maaseutualueiden sopusoinnista kehittämisestä ajatellen, sillä ne vahvistavat valmiuksia kehittää siteitä ympäröiviin taajamien lähialueisiin ja maaseutualueisiin, ja että niiden avulla estetään kaupunkiasutuksen hallitsematon levittäytyminen, kannustetaan pienten ja keskisuurten kaupunkien tasapainoisen verkoston luomiseen ja vahvistetaan yhteyksiä paikallisten maataloustuotteiden tuottajien ja kuluttajien välillä.

39. suhtautuu myönteisesti Rurban-valmistelutoimeen, jonka avulla pyritään keräämään ajantasaista tietoa kaupunkien ja maaseudun välisiä yhteyksiä koskevista tutkimuksista ja politiikoista. AK toivoo, että sitä kehitetään edelleen ennen ohjelmakauden 2014–2020 alkamista ohjelmaksi, jonka avulla voidaan edistää paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin liittyvien uusien kumppanuuksien välistä hyvien käytänteiden vaihtoa, vertaisarviointia, innovatiivisten ratkaisujen löytämistä ja verkostoitumista.

40. palauttaa mieleen ehdotuksensa perustaa RURBACT-niminen toimenpideohjelma, jonka puitteissa kannustetaan vaihtamaan hyviä käytänteitä sekä muodostamaan kaupunkien ja maaseudun ongelmiin paneutuvia verkostoja ⁽¹⁾.

41. katsoo, että eri puolilla EU:ta on erilaisia kaupunkien ja maaseudun välisiä kytköksiä, joihin kansallisilla poliittisilla ja hallinnollisilla järjestelmillä on merkittävä vaikutus. Siksi kaikenlaisten EU:n toimien tulisi olla riittävän joustavia tämän hallintojärjestelmien laajan kirjon huomioonottamiseksi.

42. pitää suurimpana haasteena tarvetta poistaa EU:n rahastojen nykyinen maantieteellinen ja alakohtainen jaottelu. Vaikka toimenpideohjelmat ovat yleensä varsin alakohtaisia, paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden ja erityisesti yhdennettyjen alueellisten investointien kaltaiset uudet välineet voisivat tarjota tarpeellisen alueellisen lähestymistavan ja poistaa alakohdittaisen erottelun.

43. katsoo, että kaupunki- ja maaseutualueiden suhteita koskevissa paikallisyhteisöjen omissa kehittämishankkeissa on otettava huomioon, että jäsenvaltioiden tilanteet ovat hyvin erilaisia erityisesti, kun tarkastellaan kaupunki- ja maaseutualueiden välisiä yhteyksiä kaikissa jäsenvaltioissa (suuremmat erot hyvinvoinnissa kaupunki- ja maaseutualueiden välillä, vähemmän valmiuksia) tai niiden jäsenvaltioiden välillä, missä on lukuisasti kuntia (ja missä yhteistyötä on tehtävä paikallisten rajojen yli kriittisen massa saavuttamiseksi), tai jäsenvaltioissa, missä kunnat ovat suuria (ja missä paikalliset kumppanuudet syntyvät useimmiten paikallisalueella).

⁽¹⁾ RURBACT-ohjelma perustuisi RUR@CT-verkostosta saatuaan kokemukseen, jotta kaupunki- ja maaseutu-ullottuvuuden välinen yhteys tulee paremmin huomioiduksi.

Rannikkoyhteisöt ja rannikkokalastusta harjoittavat yhteisöt

44. toteaa, että paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita voidaan toteuttaa menestyksellisesti myös alueilla, joilla on erityisiä alakohtaisia ongelmia. Tämä koskee esimerkiksi Euroopan kalatalousrahaston nykyistä neljättä toimintalinjaa, jonka puitteissa sovelletaan paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden menetelmää paikallisten kalastusyhteisöjen ja kalastusalan tukemiseksi.

45. toteaa, että monissa paikoissa eri puolilla Eurooppaa paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita voidaan menestyksellisesti kehittää maaseuturahastosta ja/tai Euroopan kalatalousrahastosta rahoitettavien nykyisten paikallisten kumppanuuksien pohjalta. Lisäksi joillakin alueilla on jo tuloksellista yhteistyötä Euroopan kalatalousrahaston neljännen toimintalinjan ja Leader-hankkeen kumppanuuksien välillä, sillä tietyissä tapauksissa niitä hallinnoi sama elin. Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet mahdollistavat myös näiden maaseuturahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimien yhdistämisen ESR:n ja EAKR:n kanssa, kun se on tarkoituksenmukaista.

46. toteaa olevansa erittäin huolestunut siitä, että Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa on tarkoitus hallinnoida jäsenvaltiotasolla, kun vastaavasti rakennerahastot ja Leader-hanke on useissa tapauksissa alueellistettu. Tämä epäjohtonmukaisuus on haitallinen paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita ajatellen.

Kumppanuudet

47. muistuttaa kehotuksestaan tarkistaa sääntöä, jonka mukaan viranomaisilla ei voi olla yli 49:ä prosenttia äänioikeuksista, niiden tapausten osalta, joissa vakiintuneita paikalliskehityksen kumppanuuksia on jo muodostettu, ja suosittaa, että kyseisissä tapauksissa eri aloilla on "tasapainoinen edustus" paikallisessa toimintaryhmässä.

48. katsoo muun muassa, että paikallisten toimintaryhmien päätöksentekoprosessien on oltava toimivia ja selkeästi määriteltyjä alusta lähtien, jotta paikallisviranomaistaho, joka on demokraattisesti vastuussa oleva julkinen elin paikallisessa kumppanuudessa, kykenee ohjaamaan yleisstrategiaa ja samanaikaisesti varmistamaan, ettei kunta saa hallitsevaa asemaa paikallisessa toimintaryhmässä.

49. painottaa, että vaikka paikallisyhteisöjen omilla kehittämishankkeilla pyritään parantamaan paikallisten yksityisten ja vapaaehtoisten toimijoiden vaikutusmahdollisuuksia, on tunnustettava keskeinen rooli, joka paikallishallinnolla tulee olla näissä järjestelyissä. Usein paikallisviranomaisen on otettava johtava rooli rauhoittaakseen hallintoviranomaisia ja Euroopan komissiota siitä, että tehtyjen päätösten osalta tarkastusta ja säännösten noudattamista koskevia riskejä hallinnoidaan asianmukaisesti ja että paikallistasolla on valmiudet tehdä paikallisen toimintaryhmän rakenteista ja menettelyistä tehokkaita.

50. muistuttaa siksi, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet voidaan organisoida siten, että vastuun siirtäminen hallintoviranomaiselta tai muulta paikalliselta tai alueelliselta toimeenpanoelimeltä paikalliselle toimintaryhmälle voidaan tarvittaessa tehdä oikeasuhtaisella tavalla, jossa otetaan huomioon paikallisen toimintaryhmän todelliset valmiudet sekä tarve tehdä osallistavia, avoimia ja vastuullisia päätöksiä.

51. kehottaa painokkaasti Euroopan komissiota ottamaan huomioon jokaisessa jäsenvaltiossa ennestään olemassa olevat paikalliset aloitteet, jotta nämä nivoutuisivat ristiriidattomasti yhteen paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskevan uuden välineen kanssa.

Haasteet

52. kehottaa komissiota hyödyntämään tilintarkastustuomioistuimen huomioita sekä muita raportteja ja arvioita, jotta varmistetaan, että Leader- ja Urbact-hankkeista saadut kokemukset todella johtavat huomattavasti entistä toimivampaan, avoimempaan ja vastuullisempaan paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden malliin.

53. esittää, että alusta lähtien määritellään selkeät säännöt eturistiriitojen välttämiseksi ja että ainakin vastuuta, julkista valvontaa, tehdyistä päätöksistä valittamista ja avoimuutta koskevien sääntöjen tulisi olla paikallisille toimintaryhmille yhtä tiukoja kuin jo nykyisin paikallisyhteisöjen luottamustehtäviin valittuihin sovellettavat säännöt. Sekä kunnilla että paikallisilla toimintaryhmillä tulee olla selkeä vastuu käyttämistään julkisista varoista ja tekemistään päätöksistä.

54. korostaa, että kysymys valmiuksista on erityisen tärkeä. Asiaan on puututtava selkeyttämällä ja yksinkertaistamalla menettelyllisiä ja hallinnollisia vaatimuksia sekä perustamalla mahdollisuuksien mukaan keskitettyjä yhteyskohtia rahastojen välille, jos mahdollista, myös sähköisin välinein.

55. katsoo tämän edellyttävän sitä, että tarkastuksissa ja vaatimustenmukaisuudessa mennään kaikkien rahastojen osalta nykyisiä ehdotuksia pidemmälle. Kyseisten vaatimusten on niin ikään oltava oikeasuhtaisia, sillä muussa tapauksessa ne eivät kannusta mahdollisia paikallisia edunsaajia hakemaan EU-rahoitusta.

56. onkin huolestunut siitä, että paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet saattavat joutua suoriutumaan kunkin rahaston osalta erityyppisistä varainhoidosta ja tarkastuksista aiheutuvista rasitteista, kun eri hallintoviranomaiset tai ministeriöt hallinnoivat eri rahastoja vertikaalisesti, mikä saattaa johtaa kah-

den tai useamman rahaston välisiin yhdennettyihin hankkeisiin, jotka edistyvät hitaimman mukaan. Lisäksi on erittäin tärkeää, että hallintoviranomaiset välttävät asettamasta omia menettelyä koskevia lisävaatimuksiaan, jotka vaikeuttavat toimintaa.

57. korostaa, että paikallisten valmiuksien kehittäminen ja siihen liittyvät strategiat ovat vain keino saavuttaa päämäärää, jotta paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet saadaan johtamaan konkreettisiin investointeihin ja mitattavissa oleviin tuloksiin paikallisyhteisöjen eduksi.

58. katsoo, että paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeissa on keskityttävä huomattavasti nykyistä voimakkaammin sellaisten paikallisten strategioiden määrittelyyn ja täytäntöönpanoon, joissa edetään kohti selkeästi määriteltyjä tuloksia.

59. painottaa, että yksi paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden keskeisistä vahvuuksista on innovatiivisuus, joka saavutetaan täytäntöönpanon joustavuuden avulla. Tämän johdosta EU:n ja jäsenvaltioiden säännöissä tulisi pidettyä määräämästä ylhäältä alaspäin lähtevä ja yhtenäisiä toimenpiteitä, tukikelpoisuussääntöjä ja kriteerejä, jotka koskevat kaikkia maita ja alueita, jotta helpotetaan paikallisten ratkaisujen löytymistä paikallisiin ongelmiin, alhaalta ylöspäin suuntautuvassa prosessissa.

60. katsoo, että paikallisten strategioiden määrittelyn sekä hyvin ideoiden vaihdon ja entistä laajemman hyödyntämisen välillä on oltava suora ja selkeä yhteys erityisesti, kun kyse on suuren mittakaavan toimien toteuttamisesta rakennerahastojen puitteissa.

61. toteaa, että hallintoviranomaisille saattaa tulla houkutus olla tukematta paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden kaltaisia yhdennettyjä ja resurssitehokkaita toimia, jos on olemassa helpompia tapoja käyttää varoja. Lisäämällä nykyisin saatavilla olevaa teknistä apua laadullinen ulottuvuus ja paikallisyhteisön sitoutuminen ovat kuitenkin huomattavasti voimakkaampia paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista kuin ylhäältä alaspäin suuntautuvissa toimintamalleissa.

62. huomauttaa, että on epäjohtonmukaista korvamerkitä viisi prosenttia varoista Leader-hanketta mutta ei muita rahastoja varten, kun kyse on paikallisyhteisöjen omista kehittämishankkeista. Komitea kehottaa hallintoviranomaisia harkitsemaan tämän viiden prosentin osuuden soveltamista muihin kolmeen rahastoon, kun paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskeva vaihtoehto on valittu yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen rahastojen puitteissa joko kumppanuussopimuksessa tai toimenpideohjelmassa.

63. katsoo, että on puututtava paikalliskehityksen nykyiseen hajanaisuuteen ohjelmissa tunnettavuuden, vastuullisuuden sekä esittelyhankkeiden, keskinäisen oppimisen ja tietämyksen siirtämisen lisäämiseksi erityisesti vaikeasti mitattavissa olevien tulosten (*soft outcomes*) osalta.

64. kehottaa komission neljää asianomaista pääosastoa laatimaan mahdollisimman pian viitteelliset ja yksinkertaistetut yhteiset suuntaviivat paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden toteuttamiseksi keskeisillä aloilla sekä arvion siitä, millä tavoin yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen kattamien rahastojen avulla voidaan realistisesti toteuttaa yhdennettyjä paikallisia ohjelmia ja yksittäisiä hankkeita, kulujen tukikelpoisuus, raportointi, yhteistyö, tarkastukset sekä sääntöjen noudattamisen edistäminen sekä tietämyksen siirtämisen menetelmät. Samalla komission tulisi ryhtyä strategiseen vuoropuheluun valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten kehitystoimijoiden kanssa, jotka voivat tuoda esiin seikkoja suuntaviivoissa käsiteltäviksi ja tarjota mahdollisia vastauksia sekä esimerkkejä olemassa olevista paikalliskehityksen kumppanuuksista.

Bryssel 29 päivänä marraskuuta 2012

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO